

80
RO

FACTS

Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în Muncă

ISSN 1830-7531

Evaluarea riscurilor – roluri și responsabilități

În Europa, securitatea și sănătatea lucrătorilor sunt protejate printr-o abordare bazată pe evaluarea și gestionarea riscurilor. Pentru a efectua o evaluare eficientă a riscurilor la locul de muncă, toate părțile implicate trebuie să cunoască foarte bine **contextul juridic, conceptele, procesul de evaluare a riscurilor și rolul** pe care trebuie să îl joace **principalii actori** implicați în proces⁽¹⁾.

Contextul juridic

Rolul fundamental al evaluării riscurilor este precizat în Directiva-cadru a UE⁽²⁾. Angajatorii au responsabilitatea generală de a asigura sănătatea și securitatea lucrătorilor în toate aspectele legate de muncă. Evaluarea riscurilor permite angajatorilor să adopte măsurile necesare pentru a proteja securitatea și sănătatea lucrătorilor lor. Aceste măsuri cuprind:

- prevenirea riscurilor profesionale;
- informarea și instruirea lucrătorilor;
- asigurarea organizării și a mijloacelor corespunzătoare pentru implementarea măsurilor necesare.

Directiva-cadru a fost transpusă în legislația națională. Statele membre au însă dreptul de a adopta dispoziții mai stricte pentru a-și proteja lucrătorii (vă rugăm să verificați legislația specifică din țara dumneavoastră)⁽³⁾.

Ce este evaluarea riscurilor?

Evaluarea riscurilor este un proces care constă în evaluarea riscurilor pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor generate de pericolele existente la locurile de muncă. Este o examinare sistematică a tuturor aspectelor muncii, pentru a se stabili:

- cauzele unor posibile vătămări sau răni,
- posibilitățile de eliminare a pericolelor și, dacă nu este posibil,

- măsurile de prevenire sau de protecție care sunt sau trebuie implementate pentru a ține sub control riscurile.

Rețineți:

- un pericol poate fi orice sursă potențială de vătămare – materiale, echipamente, metode sau practici de muncă;
- un risc este probabilitatea, mică sau mare, ca o persoană să fie vătămată ca urmare a unui pericol.

Cum se evaluează riscurile

Principiile directe care ar trebui luate în considerare pe parcursul procesului de evaluare a riscurilor⁽⁴⁾ pot fi împărțite într-o serie de etape.

Etapa 1 – Identificarea pericolelor și a persoanelor expuse

Identificarea surselor posibile de vătămare la locul de muncă și a lucrătorilor care pot fi expuși.

Etapa 2 – Evaluarea riscurilor și clasificarea acestora în ordine prioritară

Evaluarea riscurilor existente (gravitatea, probabilitatea acestora etc.) și clasificarea riscurilor în ordine prioritară în funcție de importanță. Este esențial să se acorde prioritate activităților care vizează eliminarea sau prevenirea riscurilor.

Etapa 3 – Deciderea acțiunilor preventive

Identificarea măsurilor corespunzătoare pentru eliminarea sau ținerea sub control a riscurilor.

Etapa 4 – Adoptarea de măsuri concrete

Adoptarea măsurilor de prevenire și protecție pe baza unui plan care stabilește ordinea de prioritate (mai mult ca sigur, nu toate problemele pot fi rezolvate imediat), persoanele responsabile și termenele de realizare, precum și mijloacele alocate pentru punerea în aplicare a măsurilor.

Etapa 5 – Monitorizarea și revizuirea

Evaluarea trebuie revizuită la intervale regulate, pentru a se asigura o actualizare permanentă. Revizuirea trebuie realizată ori de câte ori se produc schimbări semnificative în cadrul organizației sau ca urmare a concluziilor cercetării unui accident de muncă sau unui „accident evitat în ultima clipă”⁽⁵⁾.

(1) Conținutul acestei fișe informative se bazează pe *Guidance on risk assessment at work* (Linii directoare privind evaluarea riscurilor la locul de muncă), Luxemburg: Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene, 1996.

(2) Directiva 89/391/CEE a Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă.

(3) România: <http://www.protectiamuncii.ro/legislation>.

(4) Chiar dacă, în țara dumneavoastră, procesul de evaluare a riscurilor este împărțit în mai multe sau mai puține etape, sau chiar dacă unele dintre cele cinci etape sunt diferite, principiile directe ar trebui să fie aceleași: http://www.protectiamuncii.ro/good_practice/evaluarea_riscurilor.shtml.

(5) Un accident evitat în ultima clipă este un eveniment neplanificat care nu s-a soldat – dar ar fi putut să se soldeze – cu răni, boli sau distrugerii.

Cine ce face?

Angajatorul are următoarele obligații:

- să asigure securitatea și sănătatea lucrătorilor în toate aspectele legate de muncă;
- să organizeze evaluarea riscurilor;
- să selecteze persoana (persoanele) care efectuează evaluarea riscurilor și să se asigure că acestea sunt competente;
- să evalueze riscurile și să pună în aplicare măsuri de prevenire și protecție;
- să se consulte cu angajații sau cu reprezentanții acestora în legătură cu organizarea evaluării riscurilor și cu persoanele care efectuează evaluarea și care pun în aplicare măsurile de prevenire și protecție;
- să fie în posesia unei evaluări a riscurilor;
- să elaboreze fișele de evaluare a riscurilor, după consultarea lucrătorilor și/sau a reprezentanților lor, sau chiar prin implicarea lor în acest proces și să le pună la dispoziția acestora;
- să se asigure că toate persoanele afectate sunt informate în legătură cu orice pericol sau orice posibilă vătămare la care ar putea fi expuse, precum și în legătură cu toate măsurile de protecție luate pentru a preveni vătămarea respectivă.

Persoana care efectuează evaluarea riscurilor

Angajatorul ia decizia finală în ceea ce privește persoanele care efectuează evaluarea riscurilor. Acestea pot fi:

- angajatorul;
- angajați desemnați de angajator;
- evaluatori externi și servicii externe, **dacă** nu există personal competent la locul de muncă.

Persoanele desemnate de angajator să efectueze evaluarea riscurilor trebuie să fie competente. În mare parte din cazuri, nu este nevoie să fie experți în domeniul sănătății și securității, dar trebuie să-și probeze competența demonstrând:

- (1) cunoașterea abordării generale a evaluării riscurilor;
- (2) capacitatea de a aplica aceste cunoștințe la locul de muncă și la sarcina cerută; aceasta comportă obligația:
  - (a) de a identifica problemele legate de securitate și sănătate;
  - (b) de a evalua și stabili ordinea de prioritate a nevoilor de acțiune;
  - (c) de a prezenta opțiunile posibile pentru a elimina sau a reduce riscurile și avantajele relative ale acestor opțiuni;
  - (d) de a evalua eficacitatea acestora;
  - (e) de a promova și comunica îmbunătățirile în domeniul securității și sănătății și bunele practici;
- (3) capacitatea de a identifica situațiile în care nu sunt în măsură să evalueze în mod adecvat riscurile fără ajutor și de a semnaliza necesitatea unei asistențe suplimentare.

Lucrătorii și reprezentanții acestora

Lucrătorii și/sau reprezentanții acestora au următoarele drepturi/obligații:

- să fie consultați cu privire la organizarea evaluării riscurilor și la desemnarea persoanelor care efectuează această sarcină;
- să participe la evaluarea riscurilor;
- să avertizeze responsabilii sau angajatorii în legătură cu riscurile observate;
- să semnaleze orice schimbare survenită la locul de muncă;

- să fie informați privind riscurile pentru securitatea și sănătatea lor și măsurile necesare pentru eliminarea sau reducerea acestora;
- să solicite angajatorului adoptarea măsurilor corespunzătoare și prezentarea propunerilor pentru reducerea la minimum a riscurilor sau combaterea riscurilor la sursă;
- să coopereze cu angajatorul pentru a-i permite acestuia să asigure un mediu de muncă sigur;
- să fie consultați de către angajator în momentul elaborării fișelor de evaluare a riscurilor.

Contractanții/furnizorii

În cazurile în care lucrători din întreprinderi diferite lucrează în același loc de muncă, poate fi nevoie ca evaluatorii fiecărui angajator să împărtășească informații în legătură cu riscurile și cu măsurile necesare pentru combaterea riscurilor respective.

Resurse pentru evaluarea riscurilor

Există numeroase resurse disponibile pentru a ajuta întreprinderile să efectueze evaluarea riscurilor. Alegerea metodei va depinde de condițiile concrete de la locul de muncă, de exemplu, de numărul de lucrători, de tipul procesului de muncă, de echipamentele de muncă utilizate, de caracteristicile specifice locului de muncă și de riscurile specifice.

Mai multe informații despre resursele referitoare la evaluarea riscurilor sunt disponibile la: <http://osha.europa.eu/topics/riskassessment>.

Evaluarea participativă a riscurilor

Evaluarea riscurilor nu ar trebui efectuată în mod izolat, de către angajator sau reprezentantul angajatorului. Ei trebuie să-i implice pe angajați sau pe reprezentanții acestora. Consultarea lucrătorilor este parte integrantă a procesului de evaluare a riscurilor. Lucrătorii trebuie informați privind concluziile evaluării și măsurile de prevenire care urmează să fie adoptate.

Coordonarea între angajatori

Pe parcursul evaluării riscurilor, trebuie întotdeauna să se țină cont de posibila prezență la locul de muncă a unor angajați ai altor întreprinderi (de exemplu, responsabili cu curățenia, agenți de pază particulari, lucrători din domeniul întreținerii) și a altor persoane din afară (de exemplu, clienți, vizitatori, „trecători”). Aceste persoane trebuie să fie considerate ca persoane expuse riscurilor, însă ar trebui să se analizeze dacă prezența acestora la locul de muncă poate genera noi riscuri.

Utilizarea serviciilor externe pentru efectuarea evaluării riscurilor

Indiferent cine efectuează evaluarea riscurilor – chiar dacă este un serviciu extern – angajatorul este responsabil, în ultimă instanță, de evaluarea respectivă.

Informații suplimentare

Această fișă informativă a fost elaborată pentru a sprijini campania europeană 2008/2009 privind evaluarea riscurilor. Alte fișe informative din această serie și mai multe informații despre evaluarea riscurilor sunt disponibile la <http://osha.europa.eu/topics/riskassessment>. Această resursă este dezvoltată și actualizată permanent.

Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în Muncă

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel. (+ 34) 94 479 43 60, Fax (+ 34) 94 479 43 83

Correo electrónico: information@osha.europa.eu

© Agenția Europeană pentru Securitate și Sănătate în Muncă. Reproducerea este permisă cu condiția specificării sursei. *Printed in Belgium, 2008*

